

Pred 10-letnico osvoboditve Ljubljane

Leto 1955 bo jubilejno leto naše osvoboditve. Ni dvoma, da bomo posvetili najpomembnejšim dnem v tem letu največjo pozornost s številnimi prireditvami, proslavami in manifestacijami. Tako obsežne prireditve terjajo mnogo priprav, zato je treba že zdaj izdelati potrebne načrte in njihovo razporeditev. Svet za kulturo glavnega mesta Ljubljana že pripravlja idejni osnutek, kako naj bi praznovali naše zmage in osvoboditev glavnega mesta Slovenije.

Najpomembnejše prireditve naj bi bile ob praznikih, kot so 1. maj, 5. maj, ki je praznik prve slovenske vlade, 9. maj, dan osvoboditve, in državni praznik 22. julij. Dne 9. maja in 22. julija bi bila v mestu odkrita oba veličastna spomenika in sicer Spomenik talcev na pokopališču, ki bi ga odkrili 9. maja, in Spomenik žrtvam na 22. julija. Ob teh odkritjih moramo seveda strniti jedro naših proslav in manifestacij.

Gotovo bodo vse organizacije, društva in ustanove usmerile svoje delo v posamezne skupne proslave in je prav zaradi množice teh proslav potrebno njihovo vrstni red tudi smiselno razporediti.

Ljudska prosveta, ki bo pri tem imela velike naloge, bo proslave same in priprave zanje raztegnila na daljše časovno razdobje. Prav bi bilo, če bi ob tej priložnosti organizirali široka tekmovanja, ki naj bi zajela slovensko društvo v Sloveniji. Idejna čistost programov in kvaliteta izvedba so osnova za vsako društvo, ki bi se hotelo udeležiti tega tekmovanja. Obenem pa bi bilo potrebno, da bi vsi zbori in godbe študirali dvoje skupnih programov: prvega bi izvajali na okrajnih festivalih, ki naj bi bili spomladinski, drugi pa bi bil vsem skupen, in sicer na zletu ljudsko-prosvetnega društva poleti na republiškem festivalu. Ti festivali bi bili mogoča manifestacija dela v Ljudski prosveti. Ta zlet bi nedvomno zajel tisoče naših ljudsko-prosvetnih delavcev v veliko prireditev na Stadionu.

Organizirati bi bilo treba nadalje gostovanja društev med seboj, gostovanja v Ljubljani, razpisati tekmovanja za najboljšo po kakovosti, za najmarljivejša društva nagrade in posvetiti urejevanju prosvetnih domov.

Gotovo bi po določenem načrtu izvajala svoje prireditve športna društva Priznan, mladinska društva, šahovske in druge organizacije.

Prireditve v Ljubljani.

V Ljubljani bi se začele centralne prireditve v aprilu. V te

proslave bi bila vključena proslava 60-letnice Slovenske moderne z odkritjem spominske plošče na Cukrarni, z gledališkimi predstavami, z recitacijskimi večeri, s koncerti del iz te dobe, s proslavo na Univerzi, s slikarsko razstavo in podobno.

Maja meseca so, kot omenjeno, proslave 1. maja, 5. maja in odkritje Spomenika talcev 9. maja. Mladinske in športne organizacije bi izvedle svoje nastope. V prvi polovici julija bi organizirali mladinski pevski festival, v drugi polovici pa se začne »Ljubljanski festival«. Ta festival bi vključil pet dramskih gledališč, ki bi nastopala v drugi polovici junija na prostem, in sicer SNG iz Ljubljane, Maribora in Trsta, Mestno gledališče iz Ljubljane in Jugoslovansko dramsko kazališče iz Beograda.

Pred temi nastopi pa naj bi gostovala v Ljubljani tudi vsa ostala slovenska poklicna gledališča.

V prvi polovici julija bi bili nastopi opernih ansamblov, simfoničnih orkestrrov, baletnih zborov, folklornih ansamblov in solistov pevcev ter instrumentalistov.

Dne 29. junija bi se začele tudi športne prireditve, ki bi trajale strnjeno ves teden pod naslovom »Športne igre«. Te igre, na katerih bi nastopali domači in tuji športniki, bi postale tradicionalne vsakoletne naše športne prireditve.

V avgustu bi skušali organizirati v Ljubljani velik mednarodni šahovski turnir, ki bi postal lahko tudi tradicionalna prireditev morda vsaki dve leti, če že ne vsako leto.

Vsa naša razstavišča bi v tem letu organizirala pomembne razstave in prav tako se pripravljajo tudi vsi naši muzeji: NOB, Narodni muzej, Mestni muzej. Največja razstavna prireditev bi bil mednarodni »Grafični bienale«, ki bi postal prav tako tradicionalna prireditev. Dalje razstave v Narodni galeriji, Jakopičevem paviljonu in kot naša velika zmaga otvoritev novega gospodarskega razstavišča, ki naj bi bilo odprto sredi junija z vrsto razstav, ki bi se nato vrstile vse leto. Prav gotovo bodo priredile svoje razstave gospodarske organizacije, šole in ustanove.

Prispevek k slavnostim bodo razne publikacije, ki bodo izšle

v jubilejnem letu. Pripravljamo obsežno monografijo o 10-letnem delu Ljubljane in njenem razvoju, turistično-propagandni »Album Ljubljane«, kjer bo prikazana Ljubljana z lepotami in kulturnimi spomeniki, izdano bo pomembno delo »Zgodovina Ljubljane« (I. del) ter še vrsta knjig in študij.

Pred nami so posebne obsežne naloge pri ureditvi mesta samega in njegovih najvažnejših predelov: Trg herojev, stari del mesta s spomeniki, ureditev športnih naprav in stadionov, prosvetnih domov, in spomenikov.

Nujno je, da že danes začnemo s sistematičnimi pripravami, da bomo kar najslavnejše proslavili najpomembnejše praznike in 10-letnico osvoboditve.

OLO LJUBLJANA-OKOLICA

Občinskim ljudskim odborom in ljudskim odborom mestnih občin

Pred približno mesecem dni je bila v mali vasi Planina nad Jesenicami na Gorenjskem — tik ob avstrijski meji odkrita za nas nova bolezen na krompirju, znana pod imenom »krompirjev rak«. — Nova zato, ker je bila pri nas prvič odkrita, medtem ko njene prve najdbe izhajajo že iz leta 1888 v Trenčinu. Kmalu za tem je bil rak na krompirju odkrit tudi v nekaterih drugih evropskih državah, kakor Nemčiji, Holandiji in tudi Ameriki, težko pa je dognati, kje vse je razširjen, ker so posamezne države, zaradi njegove nevarnosti za okrnitev prometa s krompirjem, držale verjetno okužbo v tajnosti.

Rak na krompirju je najbolj nevarna bolezen krompirja, saj nam zaradi svoje škodljive dejavnosti lahko prepreči vsako možnost nadaljnje saditve krompirja. Kaj bi to pomenilo za nas, si lahko predstavljamo.

Povzročitelj raka je parazitarna glivica, ki zaradi draženja stanišča povzroča spremembe tkiva na krompirjevih gomoljih. Na gomoljih samih, kakor tudi na stolonih pričnejo rasti majhni gobasti izrastki, ki so spočetna bele barve in trdi, z razvojem potemni in dobijo karakteristično obliko, ki je podobna karfioli ali cvetači. Gomolji, posebno napadena mesta so, posebno podvrženi gnilobi, posebno če je v zemlji dosti vlage.

Največje možnosti, do izbruba te bolezni je pripisovati v prvi vrsti ekološkim pogojem (dosti vlage), saditvi slabo odpornih sort (domači plav ali svinjski krompir, rožnik, Ela, Woltman in dr.) ter slabemu predoru, t. j. če prevečkrat sadimo krompir na iste površine.

Bolezen se prenaša z okuženimi gomolji, rastlinskimi deli, zemljo, gnojem, vodo, plicami in dr. in spada, zaradi njene nevarnosti med karantenske bolezni.

Obranimo se je, preden se pojavi z uvajanjem odpornih sort, s pravilnim kolobarjenjem in uporabo zdravega semena, medtem ko je konkretno zatiranje, t. j. ko se je bolezen že pojavila, sila težavno in zvezano z izdatnimi stroški, posebno še, ker zatiranje s kemičnimi sredstvi ni zanesljivo. Primorani smo pridelek uničiti, saditev krompirja pa opustiti za daljšo dobo let. (Dokazano je, da zimski troši obdrže v zemlji sposobnost okužbe preko 9 let).

Da se prepreči nadaljnje širjenje te nevarne bolezni ter eventualna odkritja tudi pri nas v kali zatro, opozarjamo vse proizvajalce krompirja, da svoj pridelek pregledajo ter event. sumljive pojave takoj javijo pristojni občini, katera bo potem obvestila okrajno inšpekcijo za kmetijstvo zaradi nadaljnje ukrepanja.

V pomoč pri odkrivanju navedene bolezni je postavljena s strani tajništva za gospodarstvo OLO mreža kmetijskih strokovnjakov in to:

1. Ing. Ignac Lovšin, sektorski agronom v Kamniku za področje občin: Kamnik, Kamniška Bistrica, Radomlje, Tuh. Srednja vas, Tuhinj in Motnik.
2. Franc Kokalj, sektorski agronom v Domžalah za: Domžale, Lukovico, Blagovico, Moravče.
3. Ing. Viktor Herman, sektorski agronom na Vrhniki za: Vrhniko, Brezovico, Preserje in Borovnico.
4. Alfonz Novak, sektorski

agronom v Grosupljem za: Grosuplje, Smarje-Sap. in Podtabor.

5. Ing. Ivan Zaplotnik, referent pri OZZ za: Dobrovo, Horjul, Polhov Gradec, Logatec in Rovte.

6. Ing. Pepca Perovšek, referent pri OZZ za: Stično, Sentvid pri Stični, Višnja gora in Krko.

7. Viktor Herksel, referent pri OZZ za: Komendo, Vodice, Mengeš in Kresnice.

8. Ing. Jože Mihelič, referent pri OZZ za: Prežganje, Smartno pri Litiji, Litijo, Gabrovko in Vače.

9. Franc Sušteršič, inšpektor za kmetijstvo OLO za: Škofljico, Dolško, Črnuče, Medvode in Ig.

Občinskim ljudskim odborom in ljudskim odborom mestnih občin

Ugotovljeno je, da se z izvajanjem uredbe o zidanju hiš delavcev in uslužbencev še vedno pojavljajo razna vprašanja glede oprostitve prometnega davka in da se posamezna določila uredbe ne tolmačijo enotno.

Zaradi enotnega izvajanja uredbe in posameznih določil dajemo naslednje pojasnilo:

Uredba o zidanju stanovanjskih hiš delavcev in uslužbencev, ki je objavljena v Uradnem listu FLRJ, št. 23-233/51, je še v veljavi ter s tem tudi 7. člen uredbe, ki določa, da imajo tisti, ki gradijo stanovanjske hiše po tej uredbi, naslednje ugodnosti:

Oproščeni so plačevanja taks po zakonu o taksah za:

1. vse vloge: po tar. št. 1 zakona o taksah (30 din + lokalna taksa);
2. za vse odločbe in druge akte v zvezi z zidanjem hiše in v zvezi z vknjižbo lastniške pravice v zemljiško knjigo: tar. postavka št. 7 zakona

Navedeni strokovnjaki bodo v kratkem obiskali zgoraj navedene občine, koder bodo v okviru sestankov z bivšimi vodji (občinskimi in vaškimi) za zatiranje koloradskega hrošča, postavili organizacijska iskanja in nudili potreben strokovni pouk v obliki inštrukcij in predavanj.

Tako proizvajalci kot zadolženi strokovnjaki naj z delom pohite, tako da bo pregled končan najkasneje do 25. novembra t. l.

Zaradi izrednega pomena krompirja za našo prehrano in trgovino skrbimo in storimo vse, da event. pojave odkrijemo in v kali zatremo.

Tajništvo za gospodarstvo OLO

o taksah (din 150.— + lokalna taksa);

3. za vse priloge k vlogam: tar. št. 6 (din 25.— + lokalna taksa);

4. za gradbena dovoljenja: tar. št. 22 (od din 250.— do 1.000.— din);

5. za overovitev: tar. št. 31 (za prvi list din 75.—, za vsak naslednji list din 50.— + okr. taksa);

6. za overovitev pogodbe: tar. št. 36 (od din 150.— do din 1.000.— oz. do pol % vrednosti + lokalna taksa);

7. za pregled mesta, kjer bo stala zgradba: tar. št. 46 (din 2.000.—);

8. za uporabno dovoljenje: tar. št. 47 (din 1000.— do din 5.000.—);

9. za vloge, s katero se zahteva vpis v zemljiško knjigo — post. tar. št. 42 sodnih taks (din 37.50 do din 150.— za 1 list).

Graditelji stanovanjskih hiš so oproščeni tudi plačila prometnega davka po tar. št. 8

dela B tarife od zidanja, betoniranja, pokrivanja, pleskanja, keramičnih del na zgradbi, pleskanja in barvanja, parkiranja, ključavničarskih del v zgradbi, instalacijskih del na zgradbi. Oprostitev velja samo, če graditelj opravi nasteta gradbena dela sam.

Ako pa se graditelji pogodijo z zasebnim zidarskim obratom ali zidarji, so dolžni plačati prometni davek po omenjeni tarifni postavki. Prav tako je graditelj oproščen plačila prometnega davka od materiala in izdelkov, ki jih sam izdelava (okna, vrata itd.), ki jih vgradi v stanovanjsko hišo, od katerih bi sicer moral plačati takso po tar. postavki 89 dela B tarife.

Ni pa oproščen plačila prometnega davka obrtnik, ki izdelava take izdelke (okna, vrata, peči, okovje itd.) za graditelja proti plačilu. Ker je obrtnik, ki izdeluje take izdelke, davčni zavezanec, je jasno, da bo v ceno izdelka vračunal tudi znesek prometnega davka. Graditelj je oproščen plačila prometnega davka tudi za prenos lastniške pravice (1. člen uredbe o davku na promet od nepremičnin in pravic, Uradni list FLRJ, št. 4/54); oproščen je tudi od rezanega lesa, namenjenega za gradnjo (tar. št. 35 dela B tarife — 7. opomba k tar. št. 89 dela B tarife). Graditelj mora predložiti žagi, ki bo razrezala les, potrdilo pristoj-

nega ljudskega odbora, da je les namenjen za novogradnjo ali večje popravilo in za najeti kredit pri NB, po tar. št. 5 dela B tarife (0,25% od zneska posojila). Ako graditelji pri gradnji stanovanjske hiše pomagajo pri delu znanca in občasni delavci, ki graditelju ne računajo svojih uslug, so nagrade za tako delo oproščene plačila dohodnine. Osebe, ki se pa brez dovoljenja pristojnega organa ukvarjajo z delavnostjo, za katero je predpisano poprejšnje dovoljenje (t. j. šušmarji), pa se ne obdavčijo z dohodnino, temveč se v smislu 137a člena uredbe o dohodnini (Uradni list FLRJ, št. 31/54) kaznujejo za davčni prekršek z enkratnim do trikratnim zneskom čistega dohodka, ki so ga dosegli s tako dejavnostjo. Graditelj ne bo vključeval v tako delo pri graditvi obrtnikov, ki nimajo obrtnega dovoljenja, ako se hoče izogniti raznim kasnejšim sporom.

Končno je graditelj stanovanjske hiše tudi oproščen plačila dohodnine od hiše za dobo 20 let, ako pa je hišo zgradil z najetim posojilom pri NB pa za 30 let (56. člen uredbe o dohodnini in 5. točka odloka o dodeljevanju dolgoročnih posojil za zidavo stanovanjskih hiš in za popravilo hiš, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost, Uradni list FLRJ, št. 24-25/54).

Tajništvo za gospodarstvo

Prav tako opazimo, da se kljub velikim potrebam predlaga za okrevališče le minimalno število otrok. Dokler je bil zavod proračunska ustanova, nikdar ni bilo mogoče ugoditi vsem prošnjam. S prehodom na samofinansiranje pa je število prosilcev iznenada padlo. Jasno je, da je temu vzrok finančno vprašanje. Tudi tako stališče plačnikov je napačno, ker zaradi tega izgubi smisel vzdrževati mladinsko okrevališče, katero posluje samo s 50% kapacitete, na drugi strani pa vemo, da je mnogo otrok, kateri so okrevanja nujno potrebni. Pri odrejanju otrok v mladinsko okrevališče bi se bilo nujno potrebno ozirati predvsem na zdravstveno stanje otroka in oddajati v okrevališče res okrevanja potrebne otroke. Predloge bi morali postaviti zdravniki splošnih ambulant, kateri zdravstveno stanje otroka, kakor tudi njegove družinske razmere, poznajo. Pri dosedanjih praksi pa imamo vtis, da se okrevališča poslužuje le zelo omejen krog prebivalstva ali da celo zdravnikom splošnih ambulant ni poznan namen otroškega okrevališča, kakor tudi ne pogoji, kateri morajo biti izpolnjeni za sprejem.

V mladinsko okrevališče sprejemamo otroke od 4. do 14. leta, ki bolujejo na anemiji, podhranjenosti, micarditisu, enocarditisu, pericarditisu, rekonvalescenti.

Otrokom nudimo vso zdravstveno oskrbo, prehrano, obleko s telesnim perilom razen čevljev in copat. Zdravstveni nadzor nad okrevanci ima medicinska sestra po navodilih honorarne otroške zdravnice iz Ljubljane, ki redno enkrat na teden pride v ustanovo in opravlja klinične preglede.

Učenci osnovne šole imajo vsaki drugi dan šolski pouk.

Izven šolskih dnevoev pa učne ure pod nadzorstvom vzgojiteljice.

Za sprejem se izpolni:

1. Prijavni list, obr. 9,94 Drž. založbe Slovenije. Priloženi morajo biti naslednji izvidi:
 - a. rentgenski izvid,
 - b. sedimentacija (SR),
 - c. tuberkulinska proba (Moro ali Motouše),
 - d. klinični izvid,
 - e. telesna teža,
 - f. prebolele otroške bolezni.
2. Zdravnik, ki otroka predlaga in pregleda, naj napiše tudi čas okrevanja (2—3 mesece).

Prijave s prilogami se pošljejo pristojnemu Zavodu za soc. zavarovanje — referat za klimatsko kopališko zdravljenje, če so starši otrok socialno zavarovani. Za vse ostale (nezavarovane) pa OLO, tajništvu Sveta za ljudsko zdravstvo in soc. politiko. Oba resora se zavezuje za plačnike oskrbnih stroškov (din 357.— na dan ter izdata tozadevne odločbe, ki jih skupaj z ostalimi prilogami pošljeta naši upravi okrevališča.

Za vsa eventualna pojasnila prosimo, da se obračate na upravo Mladinskega okrevališča Šentvid pri Stični.

Tajništvo za ljudsko zdravstvo in soc. politiko

Občinskim ljudskim odborom in ljudskim odborem mestnih občin — Podružnicam Narodne banke

Glede na pravilno finančno poslovanje hišnih svetov damo v zvezi z Uredbo o upravljanju stanovanjskih hiš (Uradni list FLRJ, št. 29/54) naslednje navodilo:

Po sklepu Sveta za komunalne zadeve odprejo hišni sveti hiš, vključenih v stanovanjsko skupnost, pri pristojni podružnici NB svoj tekoči račun v korist katerega vplačujejo vse sklade iz naslova mesečnih najemnin. NB bo vplačano najemnino porazdelila v sklade po odloku o stanovanjski tarifi ter delitvi najemnin v sklade (Uradni list LRS, št. 40/54), in sicer: 50% v amortizacijski sklad za hišno upravo in 50% v sklad za vzdrževanje hiš. Za poslovne prostore bo NB porazdelila vplačano najemnino v sklade po čl. 8 cit. odloka.

S skladom za hišno upravo in s skladom za vzdrževanje razpolagajo hišni sveti po lastni presoji brez kakršnekoli odobritve nadrejenega stanovanjskega organa. S skladom za amortizacijo razpolaga uprava stanovanjske skupnosti pri občinskem ljudskem odboru, od katerega pa odvaja na mesec 25% ljudskemu odboru kot sklad za zidanje stanovanjskih hiš.

Lastniki hiš, ki niso vključene v stanovanjsko skupnost, še nadalje črpajo sredstva iz sklada za zidanje hiš po veljavnih predpisih do časa, dokler ni ta sklad izčrpan. Z uveljavitvijo odloka ti lastniki ne plačujejo več v ta sklad. Za hiše, ki so vključene v stanovanjsko skupnost, se ta sklad razdeli v nove sklade po čl. 10 cit. odloka.

Da bo NB imela nujno potrebno evidenco o tem, katere hiše so vključene v stanovanjsko skupnost, naj vsi ObLO in LOMO do 1. novembra 1954 pristojni podružnici predložijo seznam hiš, vključenih v stanovanjsko skupnost, prepis pa pošljejo tukajšnjemu tajništvu za komunalne zadeve. V seznamu mora biti navedeno ime in priimek lastnika hiše, hišna številka in številka ter datum odločbe o vključitvi hiše v stanovanjsko skupnost. Med opombami naj se navede, ali se je lastnik pritožil.

Tajništvo za komunalne zadeve OLO

SPOROČILO

o Mladinskem okrevališču v Šentvidu pri Stični

1. Svet za zdravstvo in soc. politiko LRS
2. Mestnim ljudskim odborom
3. Okrajnim ljudskim odborom
4. Zavod za socialno zavarovanje Ljubljana
5. Vsem ambulantam na področju OLO Ljubljana okolica
6. Okrajni zdravstveni dom Ljubljana okolica

Upravni odbor in strokovni svet Mladinskega okrevališča Šentvid pri Stični sta ugotovila, da pri otrocih, kateri so poslani na okrevanje, v večini primerov ni doseženo izboljšanje, kakršno bi bilo zaželeno. Vzrok je v tem, da so časovni roki, za katere so otroci poslani v okrevališče, prekratki. Povprečno je vsak otrok poslan v okrevališče za en mesec. Izboljšanje se običajno pokaže šele proti koncu meseca in ako se otroku biva neje v okrevališču ne podaljša, ni dosežen cilj, zaradi katerega je bil otrok poslan v okrevališče in so bili tudi vsi stroški enomesečnega vzdrževanja v okrevališču popolnoma zaman. V zadnjem času je bilo ugotovljenih več primerov, da otrokom kljub temu, da so bili okrevanja nujno potrebni in da je bilo ugotovljeno vidno izboljšanje, čas bivanja v okrevališču ni bil podaljšan, ker je bodisi ZZSZ ali OLO iz finančnih razlogov odklonil podaljšanje. Razumemo sicer finančne težave ZZSZ ali OLO, smatramo pa kljub temu, da je nepravilno gledati na zdravstveno stanje otrok zgolj s finančnega stališča. Nesmiselno je pošiljati v okrevališče večje število otrok za kratek rok ne glede na to, kako dolgo bi moral otrok ostati dosegljivo izboljšanje zdravstve-

nega stanja; pravilneje bi bilo da se pošlje morda manjše število otrok in te vzdržuje v okrevališču tako dolgo, da bi se stvarno popravili in bili sposobni brez škode za zdravstveno stanje živeti v normalnih okoliščinah da bi se stvarno njih razmerah.

Dosedanje delo hišnih svetov je pokazalo, da je finančno poslovanje preveč zapleteno in da zaradi tega dela številnim hišnim svetom preglavice. Zamotano je že samo izračunavanje določenih skladov, saj sta za izračun enega sklada potrebni dve ali celo tri računске operacije.

Za črpanje sredstev iz skladov je treba poprej predlagati račune Stanovanjski upravi v potrditev ne glede na višino, torej tudi za vsak najmanjši znesek. Nedvomno je tak način poslovanja potreben, kadar gre za večje storitve, menimo pa, da je nepotreben, kadar imamo posla s plačevanjem manjših zneskov, saj tak način zavira hitro in elastično poslovanje hišnih svetov. Če so hoteli vsi hišni sveti za sleherni izplačilo dobiti poprejšnje privoljenje Stanovanjske uprave, so morali na to čakati na Stanovanjski upravi tudi v vrstah, zaradi česar je mnogo negotovanja pri onih, ki v hišnih svetih opravljajo to delo. To je tudi razumljivo, saj so tovariši večinoma zaposleni in so zaradi tega izgubili mnogo dragocenega časa. Po drugi strani niso nekateri hišni sveti zaradi pomanjkanja časa mogli tek, 5. novembra 1954.

dobiti poprejšnje potrditve računov in so od vplačane najemnine enostavno zadržali samovoljno določeni znesek, ki so ga nato izplačali za usluge, kar je zopet imelo negativne posledice v poslovanju Stanovanjske uprave.

Tak način poslovanja je v začetni fazi delovanja hišnih svetov nedvomno potreben, ker pač ni bilo mogoče naprej vedeti, kako bodo hišni sveti prišli za delo. Povečana skrb, ki jo hišni sveti kažejo za vzdrževanje stanovanjskega sklada, narekuje, da je treba dati hišnim svetom čim večjo samostojnost v gospodarjenju s stanovanjskimi hišami in poslovanje čim bolj sprostiti.

Opisano stanje narekuje, da se finančno poslovanje hišnih svetov čim bolj poenostavi, iz-

OBVESTILO

Ljudske odbornike mestnega zbora in zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane obveščamo, da danes, 29. oktobra, ne bo seje MLO.

Seja bo predvidoma v petek, 5. novembra 1954.

MESTNI LJUDSKI ODBOR LJUBLJANA

PREDLOG ZA POENOSTAVITEV FINANČNEGA POSLOVANJA HIŠNIH SVETOV

hajajoč iz načela, da se hišnim svetom dá čimmanj administrativnega dela, da se zagotovi evidenca in nadzorstvo nad vplačevanjem in uporabo denarnih sredstev, zato pa izdaja Svet za stanovanjske zadeve MLO glav. mesta Ljubljane naslednja nova

NAVODILA ZA FINANČNO POSLOVANJE HIŠNIH SVETOV:

1. Poenostavi se delitev najemnine na sklade;
2. spremeni se odvajanje najemnine;
3. poenostavi se finančno poslovanje, s tem da se sprostita sklad za vzdrževanje in sklad za upravo hiše.

I. Delitev najemnine na sklade

Na sklade se porazdeli oni del najemnine, ki ostane po izplačilu: a) dela najemnine, ki pripada hišnemu lastniku (čl. 45 in 70 Uredbe o upravljanju stanovanjskih hiš) in b) zapadlih obveznosti v zvezi s posojili, ki so bila uporabljena za popravilo, vzdrževanje in obnovo hiše (če upnik ni zasebnik).

A. Najemnina za stanovanja

Na splošno se stanovanjska najemnina porazdeli na štiri sklade (amortizacija, vzdrževanje, uprava in sklad za zidanje). V hišah zasebnih lastnikov,

ki so vključene v družbeno upravljanje in lastniki v njih stanujejo, oziroma imajo pravico do stanovanja, se izvrši delitev najemnine za stanovanja ločeno za:

1. najemnino stanovanjskih najemnikov, ki se porazdeli na vse štiri sklade in
2. del najemnine, ki jo plača hišni lastnik, oz. upravitelj; ta se porazdeli samo na dva sklada (sklad za upravo in sklad za vzdrževanje).

Ad 1. Najemnina stanovanjskih najemnikov, ki ostane po odbitku obveznosti, navedenih uvodoma, se porazdeli na naslednje štiri sklade:

- a) Cisti amortizacijski sklad (z odbitkom sklada za zidanje), najmanj 40%
- b) sklad za vzdrževanje, najmanj 20%
- c) sklad za hiš. upravo do 30%
- d) sklad za zidanje hiš skupaj 100%

Ad 2. Del najemnine, ki jo plača hišni lastnik, oz. upravitelj (t. j. 50% celotne najemnine), se porazdeli na dva sklada:

- a) sklad za hiš. upravo do 60%
- b) sklad za vzdrževanje, najmanj 40%

B. Najemnina poslovnih prostorov

Najemnina poslovnih prostorov, ki ostane po odbitku obvez-

nosti, navedenih uvodoma, se porazdeli na štiri sklade:

- a) čisti amortizacijski sklad, najmanj 24%
- b) sklad za vzdrževanje, najmanj 10%
- c) sklad za hiš. upravo do 10%
- d) sklad za zidanje hiš 56%

Odstotek sklada za administracijo stanovanjske uprave bo določen kasneje.

II. Odvajanje najemnine in finančno poslovanje

S 1. novembrom 1954 se prenese iz Stanovanjske uprave vse računsko poslovanje v Mestno hranilnico ljubljansko. Vsak hišni svet odpre pri Mestni hranilnici svoj tekoči račun, na katerega odvaža mesečno najemnino. Račun naj prideta odprti osebi, ki sta od hišnega sveta določeni za podpisovanje računov; to je potrebno zato, da hkrati deponirata svoja podpisa v Mestni hranilnici. Ob tej priložnosti bosta prejeli številko tekočega računa hišnega sveta in tiskovine, ki se uvajajo, t. j. računsko knjižico, ček. knjižico, virmane in položnice. Ob isti priložnosti naj prineseta s seboj zaradi nastavitve kartice v MM naslednje podatke: skupna najemnina za stanovanja, skupna najemnina za lokale, obvezna izplačila (anuitete in lastniški), prispevek lastnika hiše (50%) ter razdelitev najemnine na sklade.

A. Vplačila:

Izračunano najemnino na sklade vplača hišni svet v gotovini v korist svojega tekočega računa s položnico pri blagajni Mestne hranilnice ali pri podružnicah Narodne banke ali pri poštah.

Vsa vplačila in tudi izplačila pri blagajni Mestne hranilnice vpiše likvidator v računsko

knjižico, ki naj jo predloži lastnik tekočega računa. Če se izvrši vplačilo v korist tekočega računa pri blagajni podružnice Narodne banke ali pošte, naj lastniki tekočih računov predlagajo računsko knjižico po 15. v mesecu likvidaturi Mestne hranilnice, da se jim vpišejo vplačani in izplačani zneski.

Hišni sveti nakazujejo celotno najemnino na eni položnici. Na hrbtni strani položnice je razpredelnica, kamor se vpiše mesečna najemnina in nato izplačila (dovoljena v poglavju I. teh navodil). Ostala čista najemnina se porazdeli na sklade. V ustrezne rubrike posameznih skladov se vpišejo samo dejanska vplačila na posamezne sklade, ločeno za stanovanja in lokale. Seštevek vseh plačanih zneskov na sklade mora biti enak plačani vsoti na prednji strani položnice.

V primerih, da bodo najemniki najemnino nakazovali na tekoči račun hišnega sveta s položnico ali virmanom, naj lastnik tekočega računa predloži do 20. v mesecu likvidaturi tekočih računov Mestne hranilnice obračun celotne mesečne najemnine, razbite na sklade. Lastniki tekočih računov naj takim najemnikom pravočasno sporočijo tekočo številko svojega novega računa.

Zaostalo najemnino do 31. julija t. l. je nakazovati po stari položnici z označbo na hrbtni strani »Zaostanek za mesec...«. Zasebni lastniki hiš, ki niso vključeni v stanovanjsko skupnost, so dolžni dalje vplačevati določeni odstotek najemnin od stanovanj, oz. lokalov v sklad za zidanje po položnici na tek. račun 601-305-1-6770 »Sklad za zidanje«.

Hišni sveti, ki imajo še na zalogi položnice, naj jih prinesejo

ob odprtju tekočega računa hiš gosat v Mestno hranilnico.

B. Izplačila:

Za izplačila iz tekočega računa v gotovini pri blagajni Mestne hranilnice se uporablja gotovinski ček. Mora biti izpolnjen s pisalnim strojem ali s črnilom, podpiseta ga pa s črnilom osebi, ki sta od hišnega sveta določeni za podpisovanje (ki imata torej deponirana podpisa pri Mestni hranilnici).

Za izplačila iz svojega tekočega računa v korist drugega tekočega računa se izpolni nalog za prenos (virman) — obrazec 152. Nalog za prenos za izplačila se mora izročiti likvidaturi tekočih računov pri Mestni hranilnici.

Sprostita se sklad za vzdrževanje in sklad za upravo hiše. Ta dva sklada nista več vezana na poprejšnjem predložitve računov Stanovanjski upravi ter se črpata prosto z gotovinskimi čekom. Vezan ostane sklad za amortizacijo in je treba za črpanje sredstev iz tega sklada še nadalje predlagati račune v potrditev Stanovanjski upravi, nato pa Mestni hranilnici v likvidacijo.

C. Blagajniško poslovanje:

Hišni sveti vodijo kot doslej za svoje potrebe blagajniški dnevnik, odnosno blagajniško knjigo in evidenco o posameznih skladih.

S 1. novembrom t. l. se ukine pošiljanje izvoda blagajniškega dnevnika s prilagami Stanovanjski upravi. Kolikor so hišni sveti v zaostanku in za meseca avgust—oktober še niso predložili Stanovanjski upravi blagajniškega dnevnika, naj to storijo takoj.

V ostalem pa veljajo prva navodila za poslovanje hišnih svetov.

čanim dohodkom, ki je novo ustvarjena vrednost, in dohodkom, ki je le rezultat višanja cen, monopolizma in kurznihih razlik.

Tak položaj zahteva, da se v planu za leto 1955 predvidi ločitev tržnega dobička od dobička, ki je ustvarjen zaradi povečanja proizvodnje, izboljšanja produktivnosti, racionalnejšega izkoriščanja sredstev in ekonomičnejšega poslovanja.

Sistem nagrajevanja

Dosedanja praksa je pokazala, da so enake obračunske plače destimulativno vplivale na kolektive glede na različne učinke njihovega dela. Plače iz dobička po dosedanjih instrumentih, posebno pa po zvezni lestvici z ostro progresijo, niso v nikakem sorazmerju s porastom produktivnosti in skupnim finančnim rezultatom podjetja. Dosedanja praksa baš obratno sili podjetja k temu, da zvišujejo število nekvalificirane delovne sile, ki naj v okviru povprečnih plač kompenzira primanjkljaj plačilnega sklada za visokokvalificirane delavce in uslužbence.

Zato je potrebno, da se spremeni ne le progresivna zvezna lestvica, marveč celotni sistem izenačevanja povprečnih plač in namesto njega uvede sistem, ki omogoča dosledno nagrajevanje po delovnem učinku.

V dosedanjih razpravah o tem problemu je bilo predlaganih več načinov, kako naj bi se spremenil dosednji način nagrajevanja. Po našem mnenju je bistveno, da je treba delavcu zagotoviti višji del njegove plače na podlagi doseženega učinka dela v proizvodnji, v manjšem delu pa iz dobička. Potemtakem je treba ukiniti sedanje povprečne plače štirih kategorij in izdati okvirne predpise, ki bi prepustili podjetju in komuni sestavljanje tarifnih pravilnikov na temelju učinka, po normi in akordu. Zvezni organi naj bi izdali le okvirne predpise in določili izkoriščeno osnovo glede višine, navgator pa naj bo plača vezana samo na sorazmerje z doseženim učinkom.

Amortizacija

Ker je amortizacija del vrednosti, ki postopoma prehaja na proizvodnjo, jo je treba smatrati za materialne stroške in obračunavati na vsa osnovna sredstva ne glede na rentabilnost podjetja. V načelu bi bilo pravilno, da se amortizacija obračunava in plačuje na vsa osnovna sredstva. Ekonomsko ni utemeljeno, da se obveznosti za amortizacijo za posamezne skupine gospodarskih organizacij zmanjšujejo.

Osnovna sredstva so ocenili po stanju 31. dec. 1952 na temelju evropskih cen po uradnem tečaju in popravili s faktorjem 1.8. Nasprotno temu so osnovna sredstva, ki so bila pridobljena v letih 1953 in 1954, izkazana po dejanski nabavni ceni. Zaradi velikih sprememb v deviznem režimu je prišlo v podjetjih (predvsem v novo ustanovljenih) do anomalij. To zahteva, da se revalorizirajo osnovna sredstva na bazi dejanskih reprodukcijskih cen.

Predpisi o svobodnem prometu z osnovnimi sredstvi so se v praksi pokazali koristni, vendar je ta promet otežkočen, ker podjetja nimajo finančne mož-

nosti za nakup. Podjetja ne razpolagajo z amortizacijskimi skladi, ker je amortizacija za dolga leta nazaj zanje izgubljena. Tako prihajamo do anomalije, da je danes v praksi bolj favorizirana razširjena reprodukcija (možnost kreditov) kot pa enostavna reprodukcija, ali z drugimi besedami, ne obnavljamo obstoječih osnovnih sredstev, ko hkrati gradimo nove tovarne.

Posebno kritično je vprašanje nadomestitve obrabljenih osnovnih sredstev iz uvoza, ker 10% — na koriščenje dela amortizacijskega sklada za investicije praktično ne predstavlja nobene večje vrednosti.

Zato bo razmisliti tudi o delitvi amortizacijskega sklada na del za investicijsko vzdrževanje in del za obnavljanje osnovnih sredstev in o morebitnem poenotenju amortizacijskega sklada.

Po našem mnenju bi bilo pravilno, da bi bil amortizacijski sklad enoten in da ga podjetja uporabljajo le za obnavljanje osnovnih sredstev, vtem ko naj običajno vzdrževanje obračunavajo v režiji. Delitev amortizacije na dva dela naj bi na ta način odpadla. Hkrati pa je zagotoviti podjetjem ne samo stabilnost amortizacijskega sklada, marveč tudi postopno nadomestitev izgubljene amortizacije.

Obresti na osnovna sredstva

Menimo, da obresti na osnovna sredstva stimulatивно delujejo na boljše in ekonomičnejše izkoriščanje osnovnih sredstev.

Ker obresti na osnovna sredstva siliho podjetja tudi na to, da nepotrebna osnovna sredstva odtujijo, je načeloma pravilno, da bi bila stopnja obrestne mere na osnovna sredstva povsod enaka, vendar pa bi bilo potrebno, da se za nekatere panoge (kmetijstvo, gostinstvo, obrt) pri razdelitvi dohodka predvidijo olajšave v drugih instrumentih.

Obresti na obratna sredstva

Obresti na obratna sredstva v praksi niso vplivale na zmanjšanje kreditov. Menimo, da vprašanje obratnih kreditov še vedno ni rešeno. Po našem mnenju naj se za stalne kredite za obratna sredstva, ker to po svojem bistvu niso krediti, uvede enaka stopnja kot za osnovna sredstva, vtem ko naj se za kratkoročne — prave kredite obrestna stopnja diferencira.

Zemljarina

Glede zemljarin nimamo posebnih pripomb. Po našem mnenju je treba zemljarino v kmetijskem gospodarstvu obravnavati podobno kot obresti na osnovna sredstva — kot instrument stimulacije za boljše izkoriščanje zemljišč in za doseg boljšega hektarskega dohoda.

Anuitete

Anuiteta se je v praksi pokazala kot koristen instrument za preprečevanje pretiranih zahtevkov po investicijskih kreditih in kot sredstvo za investiranje v ekonomsko rentabilne objekte. Po našem mišljenju je zato pravilno, da se anuiteta obdrži.

O POLOŽAJU IN IZKUŠNJAH MLO glede družbenega plana za leto 1954 in glede osnutka družbenega plana za leto 1955

Poročilo predsednika Sveta za gospodarstvo MLO ing. Iva Klemenčiča

Analiza izpolnitve družbenega plana za I. polletje 1954 nam je pokazala, da se gospodarstvo v celoti ni razvijalo, kot je bilo predvideno z zveznim družbenim planom, in zaradi tega tudi ne po predvidevanjih družbenega plana LO. Ne bi bilo pravilno, če bi vzroke za to iskali samo v instrumentih družbenega plana. Povečana nestabilnost tržišča ima svoje vzroke v objektivnih težavah našega gospodarstva, ki jih ob sestavljanju in sprejemanju družbenega plana ni bilo mogoče predvideti (nenormalno goče, zunanja tržišča, slabša žetev, zunanja tržišča, mednarodne obveznosti in podobno), v nemali meri pa tudi iz subjektivnih slabosti v državljanski nedisciplini.

Potrebno je poudariti tudi to, da se je naša ekonomika razvijala v pogojih neurejenega deviznega sistema, kar je v veliki meri povzročilo dvig cen ter drugačno formiranje in razdelitev narodnega dohodka, kot je bilo predvideno v družbenem planu.

Preden bi se dotaknili posameznih instrumentov družbenega plana, je treba opozoriti na veliko razliko med planiranim in realiziranim brutoproduktom na eni ter planiranim in realiziranim dobičkom na drugi strani. Analiza nam kaže, da je

do te razlike prišlo v glavnem iz treh razlogov:

1. V skladu z zveznim družbenim planom so podjetja predvidevala znižanje cen (zvezno povprečje okoli 10%). Kot pa je znano, za tako znižanje na tržišču ni bilo pogojev in do znižanja ni prišlo, temveč nasprotno, cene so rastle. Realizacija nam kaže občuten dvig dobička v primerjavi s planiranim ter disproporcijo do realiziranega brutoprodukta.

2. Nestabilnost v gospodarstvu, predvsem glede deviznega režima, je nujno siliha podjetja k previdnosti pri postavljanju svojih planov. Tako so seveda tudi nad potrebe kalkulirala s pretiranimi materialnimi rezervami. To je drugi razlog za nesorazmerje med planiranim in realiziranim brutoproduktom in dobičkom.

3. Način delitve dobička, po katerem je podjetje udeleženo z določenim odstotkom, je tak, da je v mnogih primerih treba večkrat povečati dobiček, da bi podjetje dobilo svoj delež, ki ga sme uporabiti za dopolnilne plače. Ta instrument navaja podjetja k zidanju in dviganju cene. To je nadaljnji razlog za nesorazmerje med planiranim in realiziranim brutoproduktom in dobičkom.

Delitev dobička

Jedro vse problematike pri planiranju za leto 1954 je v delitvi dobička. Udeležba na ostanku dobička po odbitku za zvezni sklad je bila podjetjem določena na ta način, da je ljudski odbor iz ostanka dobička kril najprej svoje najnujnejše obveznosti, preostali del pa prepustil podjetju s tem, da mu je določil za plače del, ki predstavlja razliko med obračunskimi plačami in plačami po tarifnem pravilniku.

Posledica uvodoma omenjenih dejstev, vključno delitev dobička, je bila visoka realizacija iz tržnega dobička. Podjetje si je z visoko realizacijo zagotovilo višje plače in večji sklad za samostojno razpolaganje. Seveda pa tako povišanje dobička ni predstavljalo povečanje narodnega dohodka. Na ta način so se akumulirala sredstva, ki pospešujejo inflacijske težnje. Ne realizira se predvidena razdelitev narodnega dohodka, temveč se neodvisno od postavljenih planov narodni dohodek ponovno deli.

Delitve dobička ni mogoče obravnavati ločeno od sistema nagrajevanja. Pravilnega nagrajevanja ni mogoče doseči tako dolgo, dokler postavljeni instrumenti ne dajejo možnosti za razlikovanje med pove-

